

**SLOVENSKÁ
INŠPEKCIA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

r. z. 8131/102/2025-20695/2025

PROTIKORUPČNÝ PROGRAM

Slovenskej inšpekcie životného prostredia

(Aktualizovaný v roku 2025)

Bratislava

jún 2025

Obsah

1. Úvod	3
2. Definícia pojmov a skratiek.....	3
3. Formy prejavu a sféry pôsobenia korupcie.....	8
4. Východiská Protikorupčného programu.....	8
5. Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SIŽP	9
6. Priority protikorupčného programu SIŽP	10
7. Riadenie korupčných rizík.....	11
8. Ciele a opatrenia	11
9. Záverečné ustanovenia.....	15

1. Úvod

Nové znenie Protikorupčného programu Slovenskej inšpekcie životného prostredia (ďalej len „protikorupčný program“ alebo „protikorupčný program SIŽP“) bolo vypracované v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 z 12. decembra 2018.

Predmetom tohto programu je prijatie, zavedenie, uplatňovanie a vedenie účinnej a koordinovanej protikorupčnej politiky SIŽP v súlade so zásadami právneho štátu a etických noriem. Korupcia je jednou z najzávažnejších a najnebezpečnejších spoločenských hrozieb, ktorá ovplyvňuje stabilitu, bezpečnosť, demokratický, politický, hospodársky a sociálny systém krajiny.

Tento protikorupčný program nadväzuje na predošlé protikorupčné programy. Účelom protikorupčného programu je zlepšiť protikorupčnú prevenciu, zmenšovať priestor pre korupciu a odstraňovať príčiny jej vzniku, pričom za dôsledné uplatňovanie a dodržiavanie protikorupčných zásad a ostatných ustanovení tohto programu majú zodpovednosť všetci zamestnanci SIŽP.

Gestorom Protikorupčného programu je Oddelenie kontroly, ktoré v spolupráci s ostatnými organizačnými útvarmi riadi a koordinuje činnosti na predchádzanie korupcie, jej elimináciu a riadenie korupčných rizík, a ktoré zodpovedá za tvorbu a aktualizáciu protikorupčného programu. Aktualizovaný protikorupčný program vychádza z katalógu korupčných rizík, ako aj návrhov zamestnancov organizácie. Vedúci zamestnanci každoročne, alebo podľa potreby vyhodnotia a aktualizujú zoznamy identifikovaných korupčných rizík, ktoré predložia Oddeleniu kontroly. Oddelenie kontroly na základe identifikovaných nových rizík aktualizuje katalóg korupčných rizík.

2. Definícia pojmov a skratiek

Na účely realizácie protikorupčného programu sa používa toto vymedzenie pojmov:

Integrita - vlastnosť osoby, ktorá sa dôsledne prejavuje v čestnom, poctivom, nestrannom a dôveryhodnom konaní v súlade so všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami. Miera integrity jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií sa hodnotí podľa vonkajších prejavov a konania v súlade s deklarovanými hodnotami a zásadami. V tomto zmysle je medzi integritou a tendenciou ku korupcii nepriamoúmerný vzťah. Treba zdôrazniť, že pojem „integrita“ nie je totožný s pojmom „bezúhonnosť“, ktorá sa podľa príslušných právnych predpisov SR preukazuje výpisom/odpisom z registra trestov.

Korupcia - zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb sa opiera o Dohovor OSN proti korupcii.¹⁾ Podobne aj Európska komisia (EK) v súvislosti s Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondami (EŠIF) používa všeobecné vymedzenie pojmu korupcia, ktorú chápe ako „zneužitie (verejného) postavenia na osobný prospech“.²⁾ Zdôrazňuje, že korupčnými platbami či transakciami sa napomáha mnohým ďalším druhom

¹⁾ Články 15 až 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (434/2006 Z. z.); (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf)

²⁾ Dokument EK *Posúdenie rizika podvodu a účinné a primerané opatrenia proti podvodom*, Európske štrukturálne a investičné fondy – usmernenia pre členské štáty a orgány zapojené do programu, 16.06.2014, Európska komisia, EGESIF 14-0021-00. (https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/guidance_fraud_risk_assessment_sk.pdf)

podvodov, ako sú napríklad falošné fakturácie, fiktívne výdavky alebo neplnenie zmluvných špecifikácií.

Aj keď v čase vypracovávania tohto dokumentu samotný pojem korupcia nie je ako termín v slovenských právnych predpisoch osobitne vymedzený, v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) sa v § 328 až § 336d uvádzajú druhy konania súvisiaceho s korupciou či úplatkárstvom. **Termín korupcia má preto v tomto dokumente generický význam**, ktorý zahŕňa nielen všetky uvedené druhy konania, ale aj akékoľvek iné konanie poškodzujúce verejný záujem. Zahŕňa takisto zneužívanie moci, právomoci, vplyvu či postavenia, navádzanie na takéto zneužitie, klientelizmus, rodinkárstvo, protekcionárstvo, vydieranie³⁾, konflikt záujmov, nezákonný lobing, poskytovanie a prijímanie nenáležitých výhod bez poskytovania protislužby (tzv. prikrmovanie) a spreneveru verejných zdrojov. Zneužitie právomoci verejného činiteľa v zmysle § 326 Trestného zákona je vo svojej podstate takisto korupciou, rovnako ako trestné činy pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe⁴⁾ a machinácie v súvislosti s konkurzným a vyrovnacím konaním.⁵⁾⁶⁾

V norme ISO 37001 má pojem **korupcia** generický charakter a vymedzuje sa ako „*ponúkanie, sľubovanie, dávanie, prijímanie alebo požadovanie neoprávnenej výhody akejkoľvek hodnoty (ktorá by mohla byť finančná alebo nefinančná), priamo alebo nepriamo a bez ohľadu na miesto (miesta), v rozpore s platnými právnymi predpismi, ako aj úplatok alebo odmena pre osobu, ktorá koná alebo sa zdráha konať v súvislosti s výkonnosťou plnenia povinností tejto osoby*“.

V zmysle smernice európskeho parlamentu a Rady EÚ o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy únie⁷⁾ je korupcia obzvlášť závažné ohrozenie finančných záujmov Únie a v mnohých prípadoch môže byť spojená aj s podvodným konaním. Uvedená smernica rozlišuje medzi nasledovnými kategóriami:

- **Pasívna korupcia** – konanie verejného činiteľa, ktorý priamo alebo cez sprostredkovateľa požaduje alebo prijme výhody akéhokoľvek druhu pre seba alebo pre tretiu stranu, alebo akceptuje prísľub takejto výhody na účely toho, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy EÚ.
- **Aktívna korupcia** – konanie osoby, ktorá prísľúbi, ponúkne alebo poskytne priamo alebo cez sprostredkovateľa akúkoľvek výhodu verejnému činiteľovi, pre neho samotného alebo pre tretiu stranu na účely toho, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy EÚ.

Korupčné riziko⁸⁾ - v užšom zmysle sa pod týmto pojmom rozumie existencia príležitosti, pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov spojených s touto korupciou.

³⁾ Pozri glosár TSI <https://www.transparency.org/glossary/term/extortion>

⁴⁾ Pozri § 266 Trestného zákona.

⁵⁾ Pozri § 241 Trestného zákona.

⁶⁾ V tomto kontexte je vhodné posúdiť pôsobnosť špecializovaných orgánov, najmä však Špecializovaného trestného súdu.

⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva.

⁸⁾ Medzi pojmaním „korupčné riziko“ a „riziko korupcie“ je rozdiel. „Riziko korupcie“ znamená riziko, ktoré vyplýva z korupcie, resp. podplácania.

Zahrňa aj príčiny alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie⁹⁾ alebo konanie priaznivé pre korupčné správanie alebo konanie.

Odvetné opatrenie - ktorákoľvek z týchto činností uskutočňovaných proti oznamovateľovi za to, že oznámil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania: disciplinárny postih, vyhrážanie, diskriminácia, šikanovanie, verejné alebo neverejné ponižovanie, stalking (prenasledovanie¹⁰⁾), bossing¹¹⁾), mobbing¹²⁾), nátlak, vydieranie, neprimerané zvýšenie pracovnej záťaže, vrátane skrytých foriem týchto odvetných opatrení.

Partner vecného vzťahu (obchodný partner) - externá strana, s ktorou organizácia¹³⁾ má vecný vzťah¹⁴⁾ alebo plánuje zriadiť nejakú formu vecného vzťahu.

Protikorupčná prevencia („predchádzanie korupcii“, „prevencia korupcie“) - systematické postupy na a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí a podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie; b) zmenšovanie a odstraňovanie korupčných rizík; c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie; d) odrádzanie osôb od páchania trestných činov korupcie; e) posilňovanie kultúry etiky, integrity a protikorupčného povedomia.

Systém protikorupčného manažérstva znamená súbor vzájomne prepojených alebo vzájomne sa ovplyvňujúcich prvkov organizácie na vytvorenie protikorupčných politík, cieľov a procesov na dosahovanie protikorupčných cieľov.¹⁵⁾

Verejná integrita - chápe sa ako dôsledný súlad konania so spoločenskými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať a uprednostňovať verejný záujem pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore¹⁶⁾. V kontexte činnosti orgánov verejnej moci sa zároveň chápe ako čestnosť, poctivosť, nezáujatosť, nestrannosť, rešpektovanie dôstojnosti, slušnosť, korektnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť pri vykonávaní úradných povinností a zverených právomocí. Je nesporné, že medzi verejnou integritou a korupciou je nepriamoúmerný vzťah.

⁹⁾ Vrátane postoja, reči, pohybov, gest, signálov a ďalších prejavov, o ktorých je možné odôvodnene predpokladať, že osoba dáva najavo svoj úmysel byť účastníkom korupčného vzťahu.

¹⁰⁾ Napríklad, keď po oznámení protispoločenskej činnosti začne byť činnosť, plnenie pracovných povinností, dochádzka a pod. zamestnanca-oznamovateľa neprimerane kontrolovaná a nad takú mieru, ktorá je ináč bežná pri kontrole iných zamestnancov.

¹¹⁾ Napr. odlišné odmeňovanie v neprospech oznamovateľa, zvýšené požiadavky na jeho výkony v práci, privlastňovanie si výsledkov jeho práce nadriadeným, vyvíjanie časového tlaku na oznamovateľa, zadávanie práce a úloh, ktorých cieľom je ponižovať oznamovateľa.

¹²⁾ Šikanózne správanie voči oznamovateľovi a podnecovanie do takého správania, napr. verbálne útoky, izolovanie oznamovateľa od skupiny ostatných pracovníkov v organizačnom útvere, ohováranie, psychický nátlak, komunikácia s oznamovateľom sarkastickým tónom a pod.

¹³⁾ Podľa ISO 37001 je to osoba alebo skupina ľudí, ktorá na dosahovanie svojich cieľov má vlastné funkcie so zodpovednosťami, právomocami a vzťahmi.

¹⁴⁾ Vecný vzťah sa podľa ISO 37001 chápe v širšom zmysle tak, že predstavuje činnosti, ktoré sú relevantné na účely existencie organizácie.

¹⁵⁾ V norme STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) sa používa termín „systém manažérstva proti korupcii“. Na účely tohto protikorupčného programu sa namiesto neho ako synonymum používa priezračnejší termín „systém protikorupčného manažérstva“. V hovorovej reči je akceptovateľný aj výraz „protikorupčné riadenie“.

¹⁶⁾ Odporúčanie Rady OECD o verejnej integrite, OECD 26.1.2017. <http://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity>; https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024_recommendationsvk-web.PDF

Verejný záujem¹⁷⁾ sa chápe ako záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvalitu života, životných podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšiny občanov. Verejný záujem ako predmet sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb¹⁸⁾, ale ako oprávnený nárok, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb, a dodržia sa jasné a určité kritériá demokracie a právneho štátu.

Zvyšovanie povedomia o korupcii sa chápe ako interaktívny komunikačný proces zlepšovania schopnosti vnímať a pochopiť súvislosti korupcie, jej prejavy, spôsoby a následky, ako aj rozvíjania spôsobilostí, zručností, motivácie a postojov potrebných na *aktivizáciu* protikorupčného správania.

Konflikt záujmov – ku konfliktu záujmov dochádza vtedy, keď je ohrozený neustranný a objektívny výkon funkcií účastníka finančnej operácie alebo inej osoby zapojenej do plnenia rozpočtu z rodinných alebo citových dôvodov, z dôvodov politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu.¹⁹⁾

Podvod – tento pojem sa bežne používa na opísanie širokej škály pochybení a prehreškov vrátane krádeže, korupcie, sprenevery, úplatkárstva, falšovania, skresľovania skutočností, kolúzie, prania špinavých peňazí a zatajovania podstatných skutočností. Často zahŕňa podvodné konanie s cieľom získať osobný prospech osoby blízkej, prepojenej alebo tretej strany, alebo zapríčiniť stratu pre iných – úmysel je kľúčovým prvkom, ktorým sa podvod odlišuje od nezrovnalosti.

Pri implementácii fondov a finančných transakciách EÚ sa pod týmto pojmom rozumie podvodné konanie týkajúce sa výdavkov, príjmov a aktív na úkor všeobecného rozpočtu EÚ.²⁰⁾

Podvod poškodzujúci finančné záujmy EÚ²¹⁾:

- a) pokiaľ ide o výdavky nesúvisiace s verejným obstarávaním, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:
1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu EÚ alebo z rozpočtov spravovaných EÚ, alebo v jej mene;
 2. neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté;

¹⁷⁾ V zákone č. 357/2004 Z. z. je v § 2 ods. 2 pojem verejný záujem na účely tohto zákona vymedzený ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov“. V zákone č. 552/2003 Z. z. sa v § 2 ods. 2 verejný záujem chápe ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov. U zamestnancov zamestnávateľa, ktorými sú právnické osoby podľa § 1 ods. 2 písm. c), výkon práce vo verejnom záujme je aj plnenie povinností zamestnancov v záujme týchto právnických osôb podľa Obchodného zákonníka“.

¹⁸⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

¹⁹⁾ Kap. 3.2.1 Usmernenia týkajúceho sa predchádzania a riešenia konfliktov záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách (Oznámenie Komisie 2021/C 121/01) a čl. 61 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách

²⁰⁾ Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách

²¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva.

- b) pokiaľ ide o výdavky súvisiace s verejným obstarávaním, aspoň pokiaľ k nemu došlo s úmyslom získať pre páchatel'a alebo inú osobu neoprávnený prospech, a to poškodením finančných záujmov EÚ, akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:
1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok spreneveru alebo neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov alebo aktív z rozpočtu EÚ alebo z rozpočtov spravovaných EÚ, alebo v jej mene;
 2. neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. zneužitia takýchto finančných prostriedkov alebo aktív na iné účely, než na ktoré boli pôvodne poskytnuté, a ktoré poškodzuje finančné záujmy EÚ;
- c) pokiaľ ide o iné príjmy, než sú príjmy z vlastných zdrojov založených na DPH uvedené v písmene d), akékoľvek konanie alebo opomenutie týkajúce sa:
1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov, ktoré majú za následok protiprávny úbytok zdrojov rozpočtu EÚ alebo rozpočtov spravovaných EÚ alebo v jej mene;
 2. neposkytnutia informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. zneužitia legálne nadobudnutého prospechu s rovnakým následkom;
- d) pokiaľ ide o príjmy z vlastných zdrojov založených na DPH, akékoľvek konanie alebo opomenutie konania, ku ktorému došlo v rámci cezhraničných podvodných schém, týkajúce sa:
1. používania alebo predkladania falšovaných, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokladov týkajúcich sa DPH, ktoré majú za následok úbytok zdrojov rozpočtu EÚ;
 2. neposkytnutia informácií týkajúcich sa DPH v rozpore s konkrétnou povinnosťou, a to s rovnakým následkom; alebo
 3. predloženia správnych výkazov týkajúcich sa DPH na účely podvodného zamaskovania nezaplatenia alebo neoprávneného vzniku práv na vrátenie DPH.

Protikorupčná prevencia („predchádzanie korupcii“, „prevencia korupcie“) – pod týmto pojmom sa rozumejú systematické postupy na:

- a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí a podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie,
- b) znižovanie a odstraňovanie korupčných rizík,
- c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie,
- d) odrádzanie osôb od páchania trestných činov korupcie,
- e) posilňovanie kultúry etiky, integrity, vzdelávania a protikorupčného povedomia.

POUŽITÉ SKRATKY

EK	Európska komisia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
GR	generálny riaditeľ
OK	oddelenie kontroly

OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OÚ	osobný úrad
RPŠS	Rada pre štátnu službu
SR	Slovenská republika

3. Formy prejavu a sféry pôsobenia korupcie

Základným predpokladom úspešnej eliminácie korupcie je poznať formy prejavu a sféry pôsobenia korupčného konania. Vo vzťahu ku korupcii sa vyskytuje veľa rôznych názorov na jej členenie vychádzajúcich zo spoločenských, skupinových alebo individuálnych determinantov. Možno skonštatovať, že korupcia nadobúda množstvo podôb, foriem prejavu a sprievodných znakov v podobe protispoločenských konaní, často v spojení aj s radom ďalších ilegálnych činností.

Korupcia môže byť štruktúrovaná na báze kritérií intenzity, závažnosti, sfér pôsobenia, štádia jej prejavu. Vo najčastejšie je hodnotená a klasifikovaná podľa rozsahu a závažnosti korupčného konania na veľkú korupciu a malú korupciu. Veľká korupcia je spájaná s korupciou mocenských politických štruktúr, ako aj vrcholných predstaviteľov verejného a spoločenského života. Vo väčšine prípadov ide o závažnú korupciu, korupčné konanie býva veľmi dobre utajované a výška úplatkov dosahuje značný rozsah. Malá korupcia je chápaná ako korupcia súvisiaca s výkonom štátnej správy a samosprávy. Úplatky, realizované v súvislosti s vymáhaním cla, pokút, daní, poplatkov, posudkov a podobne, sú v porovnaní s veľkou korupciou nepomerne menšieho rozsahu. V mnohých krajinách je negatívny jav malej korupcie akceptovaný ako nevyhnutná súčasť kultúrnych a spoločenských zvyklostí.

Vo všeobecnosti za osobitne závažnú je považovaná *politická korupcia*, ktorá asimiláciou do zásadných politických a ekonomických štruktúr štátu narúša dôveryhodnosť vlád a politickej reprezentácie, ohrozuje demokratické inštitúcie, základy trhovej ekonomiky a vplýva na bezpečnosť štátu tak z hľadiska vnútornej, ako aj vonkajšej bezpečnosti. Za závažné a nebezpečné formy korupčného konania sú považované aj tie, kedy členovia zločineckých a organizovaných skupín prostredníctvom nelegálnych finančných a iných prostriedkov prenikajú do legálnych štruktúr spoločnosti a štátu za účelom uplatňovania svojho vplyvu na rozhodovanie vo veciach všeobecného záujmu. Korupcia je predmetom skúmania viacerých spoločenských vied. Rôzne pohľady na korupciu identifikujú rôzne formy jej prejavu i sféry výskytu, ktoré sa odrážajú v rôznej klasifikácii a štruktúrovaní korupcie. V súvislosti s korupciou, jej klasifikáciou a typológiou, je možné vyjadriť názor, že poznávanie foriem prejavu korupčného správania, ich príčin, podstaty a dôsledkov je nevyhnutným predpokladom eliminácie tohto nežiadúceho spoločenského javu, charakteristického deštrukciou základných hodnôt a noriem spoločnosti.

4. Východiská Protikorupčného programu

Protikorupčný program zohľadňuje základné faktory¹⁹⁾ uvedené v Protikorupčnej politike SR, ktoré môžu posilniť alebo ohroziť úspešnosť jeho realizácie. Tieto faktory

¹⁹⁾ Protikorupčná politika SR na roky 2019-2023, časť 5.1 Základné faktory s vplyvom na realizáciu protikorupčnej politiky.

zodpovedajú identifikácii podľa analýzy SWOT²⁰). Protikorupčná politika SR je súčasťou celkovej politiky dodržiavania predpisov a pravidiel. Protikorupčná politika SR a systém protikorupčného manažérstva pomáhajú organizácii vyhnúť sa korupcii alebo zmierňovať náklady, riziká a poškodenie vyplývajúce z účasti na korupcii, pomáhajú podporovať dôveru v obchodných vzťahoch a zlepšovať meno SIŽP.

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné v rámci SIŽP vytvárať vhodné *inštitucionálne, právne a spoločenské podmienky*, v ktorých sa odmietajú akékoľvek prejavy korupčného správania a korupčné konanie sa účinne postihuje. SIŽP preto uplatňuje zásadu nulovej tolerancie korupcie. V súvislosti s touto zásadou sa nesmú zľahčovať alebo prehliadať ani prejavy korupčného správania a riziká, ktoré by mohli umožniť vznik korupcie alebo vytvoriť priestor či príležitosť na jej spáchanie.

Keďže korupcia, jej páchatelia a sprostredkovatelia, ako aj všetci, ktorí sa podieľajú na vytváraní priestoru a príležitostí na korupciu, poškodzujú SIŽP, musí byť zabezpečená ochrana SIŽP.

5. Faktory s vplyvom na realizáciu Protikorupčnej politiky SIŽP

Táto časť sa sústreďuje na základné faktory, ktoré môžu pomôcť pri realizácii protikorupčného programu alebo ohroziť jeho úspešnosť. Ako dôkazný základ sa použili najmä výsledky posúdenia korupčných rizík, ktoré boli identifikované na všetkých organizačných útvaroch SIŽP.

(1) Aktuálne faktory, ktoré majú priaznivý vplyv na realizáciu protikorupčného programu

Uvedené faktory sú súčasťou už existujúceho základného rámca priaznivého pre realizáciu protikorupčného programu SIŽP, ktorý obsahuje využiteľný silný aktivizačný protikorupčný potenciál na dosiahnutie cieľov protikorupčného programu SIŽP

- a) prejavená vôľa bojovať proti korupcii a znižovať korupčné riziká,
- b) podpora vedenia SIŽP pri vypracovaní a uplatňovaní protikorupčného programu,
- c) uplatňovanie etického kódexu zamestnanca SIŽP,
- d) efektívne riadenie korupčných rizík,
- e) zvyšovanie protikorupčného povedomia zamestnancov, vzdelávanie zamestnancov v oblasti protikorupčnej politiky SIŽP.

(2) Aktuálne faktory, ktoré majú nepriaznivý vplyv na realizáciu protikorupčného programu

- a) nízka dôvera zamestnancov SIŽP v účinnosť uplatňovania protikorupčných pravidiel v praxi;
- b) nedostatočná motivácia zamestnancov k oznamovaniu korupčného správania;
- c) uplatňovanie protikorupčných pravidiel a morálnych zásad v organizácii je často vnímané ako formálne;

²⁰) SWOT (z angl. Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) – silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia.

- d) obava zamestnancov oznamovať nekalé praktiky a s tým súvisiaca nízka pravdepodobnosť odhalenia korupčného správania.

(3) Aktuálne faktory, ktoré sú príležitosťami podporujúcimi realizáciu protikorupčného programu SIŽP

- a) podmienky pre zavádzanie protikorupčných opatrení v podmienkach SIŽP sú priaznivé,
- b) zvyšujúci sa tlak verejnosti na riešenie problémov spojených s korupciou,
- c) zavádzanie IT technológií do riadenia korupčných rizík,
- d) realizácia vzdelávania zamestnancov SIŽP v oblasti prevencie korupcie, etického správania a vnútorných smerníc SIŽP.

Využitie týchto faktorov môže prispieť k minimalizácii a odstráneniu nepriaznivých faktorov a k úspešnému uskutočňovaniu Protikorupčnej politiky SIŽP.

(4) Aktuálne faktory z okolitého prostredia, ktoré ohrozujú realizáciu protikorupčného programu SIŽP

- a) prevažujúci pesimistický postoj verejnosti k odstráneniu korupcie,
- b) vysoká miera tolerancie drobnej korupcie zo strany verejnosti,
- c) nízka ochota verejnosti, vrátane podnikateľov, oznamovať korupciu na všetkých úrovniach verejného sektora z dôvodu neistoty spôsobenej obavou z odvetných krokov,
- d) neexistencia systému hĺbkovej analýzy dôveryhodnosti partnerov vecného vzťahu,
- e) riziko neodhalenia účasti vzájomne prepojených spoločností vo verejnom obstarávaní,
- f) zdokonaľovanie korupčných schém ako reakcia na protikorupčné opatrenia,
- g) chýbajúca nestrannosť či nezaujatosť pri výbere a medializácii podozrení z korupčného konania,
- h) absencia jasných pravidiel pre lobing, dary, efektívnosť systému kontroly majetkových priznaní, ovplyvňovanie verejnej politiky a legislatívneho procesu,
- i) zisťné dôvody pri podpore kultúry integrity vo verejnom sektore a naprieč celým politickým spektrom.

Tieto faktory sú zároveň významnými korupčnými rizikami. Na ich zmiernenie a minimalizáciu je preto potrebné sústredené a konštruktívne úsilie založené na celospoločenskom prístupe. Na tento účel by sa mali prijať osobitné opatrenia, pričom je nevyhnutné posilňovať spoluprácu a súčinnosť nielen v rámci celého verejného sektora, ale aj jeho spoluprácu s verejnosťou. Angažovanosť verejnosti a jednotlivcov pri zmene vzorcov správania sa je na zmiernenie a odstránenie ohrozenia spôsobeného týmito faktormi dôležitá.

6. Priority protikorupčného programu SIŽP

Protikorupčný program SIŽP je postavený na prioritách a cieľoch, ktoré vychádzajú z priorit Protikorupčnej politiky SR.

Priorita 1: Vytvárať a posilňovať protikorupčné prostredie.

Priorita 2: Zvyšovať efektívnosť protikorupčnej prevencie SIŽP.

Priorita 3: Zvyšovať povedomie zamestnancov SIŽP v oblasti protikorupčného správania.

Priorita 4: Posilňovať postavenie SIŽP ako dôveryhodnej inštitúcie, ktorá svojou činnosťou presadzuje a chráni verejný záujem prostredníctvom znižovania priestoru a príležitostí pre korupciu.

7. Riadenie korupčných rizík

Realizácia protikorupčného programu si vyžaduje vhodne nastavený systém riadenia korupčných rizík. Riadenie korupčných rizík je súčasťou protikorupčnej politiky SIŽP a zahŕňa opatrenia a činnosti všetkých zamestnancov na všetkých stupňoch riadenia.

Riadenie korupčných rizík je zavedené Smernicou č. 1/2022 o riadení korupčných rizík, ktorá bola GR schválená a nadobudla účinnosť 01. júna 2022. Prijatím tejto smernice SIŽP zaviedla proces a postup riadenia korupčných rizík a zodpovednosť za ich riadenie. Smernica určuje postup zamestnancov pri identifikovaní a hodnotení korupčného rizika s ohľadom na jeho významnosť.

Do procesu efektívneho riadenia korupčných rizík sú zapojení všetci vedúci zamestnanci jednotlivých organizačných útvarov, ktorí zisťujú, identifikujú, posudzujú, hodnotia potenciálne korupčné riziká a prijímajú opatrenia vyplývajúce z potenciálnych korupčných rizík. Z identifikovaných korupčných rizík následne vypracovávajú zoznamy korupčných rizík, z ktorých Oddelenie kontroly vytvára jednotný dokument - Katalóg korupčných rizík. Katalóg obsahuje najviac sa opakujúce korupčné riziká s vysokým alebo stredným stupňom významnosti a každoročne, príp. podľa potreby sa aktualizuje.

Účelom riadenia korupčných rizík SIŽP je identifikovať oblasti, pozície, činnosti, procesy a postupy, ktoré sú z hľadiska korupcie potenciálne rizikové a vytvoriť predpoklady/podmienky pre vypracovanie účinných opatrení na oslabenie a elimináciu korupčných rizík. Riadením korupčných rizík sa zvyšuje účinnosť prevencie korupcie a znižuje miera korupcie, ako aj znižuje priestor, podmienky a príležitosti na korupciu.

8. Ciele a opatrenia

Ciel' č. 1:	Znižovať priestor na existenciu a vznik korupčných rizík
Ukazovateľ:	Identifikované a odstránené nedostatky umožňujúce vznik a existenciu korupčných rizík

Identifikácia nedostatkov v podmienkach SIŽP, ktoré umožňujú alebo by mohli umožniť vznik a prípadne existenciu korupčných rizík, musí byť založená na faktoch (zásada dôkazného základu).

SIŽP zaviedla systém riadenia korupčných rizík a pravidelne vykonáva identifikovanie, posudzovanie a hodnotenie korupčných rizík. Pritom sa identifikujú tie korupčné riziká, ktoré je možné predvídať vzhľadom na charakter SIŽP ako odborného

kontrolného orgánu štátnej starostlivosti o životné prostredie, jeho veľkosť, štruktúru, rozhodovacie právomoci, povahu, rozsah a zložitosť činností. Vzhľadom na to, že SIŽP vstupuje do vzťahov aj s externými subjektmi, pri riadení korupčných rizík sa zohľadňujú aj partneri vecného vzťahu.

Smernicou o riadení korupčných rizík sa stanovil postup hodnotenia identifikovaných korupčných rizík na všetkých organizačných útvaroch s určením ich pravdepodobnosti, vplyvu a významnosti. K riadeniu korupčných rizík prispieva aj ochota zamestnancov podieľať sa na znižovaní priestoru pre korupciu. Na uľahčenie identifikácie, analýzy a vyhodnocovania korupčných rizík SIŽP zaviedla jasnú a ľahko zrozumiteľnú metodiku, ktorá pomôže efektívne riadiť tieto riziká, pričom sa zohľadní poradie ich dôležitosti.

Opatrenie č. 1.1:	Zlepšovať systém riadenia korupčných rizík s využitím ich elektronickej identifikácie a hodnotenia
Úlohy:	a) Efektívne vyhodnocovať prijaté opatrenia v procesoch riadenia korupčných rizík so zodpovednými vedúcimi zamestnancami b) Aktualizovať katalóg korupčných rizík
Termín:	a), b) podľa potreby
Gestor:	OK
Súčinnosť :	všetky organizačné zložky SIŽP

Opatrenie č. 1.2:	Udržať transparentný proces verejného obstarávania s vylúčením možného konfliktu záujmov a elimináciou potenciálneho korupčného správania
Úlohy:	a) eliminovať potenciálne korupčné správanie v procesoch verejného obstarávania, zachovávanie transparentnosti a nediskriminácie pri výberových konaniach b) predchádzať vzniku konfliktu záujmov zamestnancov a ostatných subjektov zúčastnených v celom procese verejného obstarávania
Termín:	trvale
Gestor:	Oddelenie rozpočtu a verejného obstarávania
Súčinnosť:	všetky organizačné zložky SIŽP

V rámci systému riadenia korupčných rizík SIŽP vyhodnocuje vhodnosť a efektívnosť existujúcich riadiacich činností s cieľom zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká či odstrániť priestor priaznivý pre korupciu. Po posúdení korupčných rizík sa určí druh a úroveň

protikorupčných riadiacich činností, ktoré sa uplatnia na zodpovedajúcu kategóriu korupčného rizika. Pritom sa posúdi, či existujúce riadiace činnosti sú dostatočne účinné. V prípade potreby budú primerane upravené. SIŽP sa zaviazala dôsledne dodržiavať základné princípy a postupy v procese verejného obstarávania vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov a interných smerníc.

Cieľ č. 2:	Účinne chrániť oznamovateľov podozrení z korupcie, inej protispoločenskej činnosti a neetického správania
Ukazovateľ:	SIŽP má zavedený vnútorný systém preverovania oznámení zamestnancov SIŽP súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti, ktorý im poskytuje istotu, že nebudú proti nim použité odvetné opatrenia v dôsledku nahlásenia protispoločenskej činnosti upravený vnútorným predpisom (smernicou)

Smernicou o vnútornom systéme preverovania oznámení zamestnancov SIŽP súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti sú postupy a pravidlá nastavené tak, aby zaručovali podporu a ochranu osobám, ktoré v dobrej viere upozornia na vznik korupčných rizík, možné korupčné alebo iné protispoločenské konanie či neetické správanie. Súčasťou ochrany týchto osôb je uplatňovanie systému pravidiel a postupov na nestranné posúdenie správania voči zamestnancovi, ktoré nie je možné pokladať za odvetný postih za to, že nahlásil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania.

Vyššie uvedený vnútorný predpis poskytuje zamestnancom istotu, že nebudú proti nim použité odvetné opatrenia v dôsledku nahlásenia protispoločenskej činnosti.

Opatrenie č. 2.1:	Zvyšovať povedomie zamestnancov o postupoch oznamovania podozrení z korupcie, korupčného správania a iného protispoločenského konania
Úlohy:	a) uskutočňovať vzdelávanie zamestnancov SIŽP týkajúce sa boja proti korupcii a oznamovania protispoločenskej činnosti
Termín:	Minimálne raz za dva roky
Gestor:	OK
Súčinnosť:	Všetky organizačné zložky SIŽP

Samotná existencia právnych predpisov na postihovanie korupcie nestačí na to, aby sa miera korupcie znížila. Preto je potrebné, aby sa odmietanie korupcie a korupčného správania stali prirodzenou súčasťou osobnosti každého zamestnanca.

Vzdelávacie aktivity sa uskutočňujú priebežným protikorupčným vzdelávaním všetkých zamestnancov. Cieľom vzdelávania je poskytnúť zamestnancom ucelené informácie o problematike korupcie, jej eliminácii, či znižovaní, etike, verejnej integrite a prevencii korupcie. Dôraz teda treba klásť na praktické uplatňovanie a vyhodnocovanie účinnosti protikorupčného úsilia. Pri hodnotení vzdelávacích aktivít na posilnenie prevencie korupcie je

nevyhnutné klásť dôraz na reálne prejavy protikorupčného správania a konania zamestnancov, vrátane vedúcich zamestnancov.

Zvyšovanie povedomia zamestnancov o korupcii je zamerané na zlepšenie a rozvíjanie schopností vnímať a pochopiť prejavy, spôsoby a dôsledky korupcie a rozvíjania motivácie, spôsobilosti a postojov k zvyšovaniu aktivizácie protikorupčného správania u všetkých zamestnancov.

Opatrenie č. 2.2:	Skvalitňovať ľudské zdroje na všetkých organizačných úrovniach
Úlohy:	uplatňovať Etický kódex SIŽP pri plnení pracovných povinností
Termín:	trvale
Gestor:	OK
Súčinnosť:	Všetky organizačné zložky SIŽP

Ponúkanie, či poskytovanie darov alebo prijímanie darov, pohostení alebo iných verejných úžitkov či výhod sa niekedy môže odôvodnene treťou stranou (napr. verejnosťou alebo médiami) vnímať ako korupcia, alebo ako korupčné správanie. K takémuto vnímaniu môže dôjsť aj vtedy, keď ani darca ani prijímateľ nemali v úmysle získať alebo poskytnúť za tento dar či pohostenie nejakú výhodu.

SIŽP bude identifikovať a vyhodnocovať riziká vyplývajúce z možných alebo existujúcich vnútorných i vonkajších konfliktov záujmov. Všetci zamestnanci sú povinní oznámiť každý skutočný alebo potenciálny konflikt záujmov, ako napríklad rodinné, finančné alebo iné prepojenie, ktoré môže alebo by mohlo zasiahnuť priamo alebo nepriamo do výkonu ich práce a výkonu pracovných povinností. Pravidlá riešenia konfliktu záujmov by mali pomôcť špecifikovať situácie, v ktorých sa môže stať, že zamestnanci uľahčia uskutočnenie korupčnej transakcie alebo jej nezabránia.

Cieľ č. 2:	Aplikovať špecifické požiadavky pre kybernetickú a informačnú bezpečnosť operačných technológií
Ukazovateľ:	SIŽP má prijaté smernice týkajúce sa informačnej a kybernetickej bezpečnosti za účelom ochrany informačných aktív

Cieľom kybernetickej bezpečnosti je ochrana informačných systémov pred ukradnutím, zneužitím, zničením alebo pred ohrozením ich dostupnosti, integrity a dôvernosti spracovávaných informácií. Cieľom informačnej bezpečnosti je ochrana procesov a činností zameraných na odvrátenie alebo zmenšenie identifikovaných rizík a prejavov hrozieb v IT systémoch SIŽP. Systém manažérstva informačnej bezpečnosti slúžia SIŽP pre ochranu dostupnosti, dôvernosti a integrity informácií pred internými a externými hrozbami, zabezpečujú, aby informácie boli použité len oprávnenými osobami, ktoré tieto informácie

nevyhnutne potrebujú, aby nedošlo k zneužitiu, alebo neoprávneného prístupu k informáciám, ktoré môžu poškodiť SIŽP.

Opatrenie č. 3.1:	Skvalitňovať ľudské zdroje na všetkých organizačných úrovniach
Úlohy:	Aktualizovať interné smernice týkajúce sa kybernetickej a informačnej bezpečnosti a dbať na ich dôsledné dodržiavanie
Termín:	priebežne
Gestor:	Oddelenie informatiky
Súčinnosť:	Všetky organizačné zložky SIŽP

9. Záverečné ustanovenia

Informácie o tom, ako môžu zamestnanci a verejnosť nahlasovať svoje podozrenia z korupcie sú uvedené na webovom sídle SIŽP a v registratúre SIŽP. Protikorupčný program SIŽP je otvorený dokument. V zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 je Protikorupčný program SIŽP zverejnený na webovom sídle www.sizp.sk a na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. Úlohy vyplývajúce z Protikorupčného programu SIŽP a jeho aktualizácia sa vyhodnocuje každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

V Bratislave dňa 23.06.2025

-1
RNDr. Anna Calpašová
generálna riaditeľka

